

Posudek na diplomovou magisterskou práci M.Suchý Analýza terorismu z hlediska ideologie v díle Slavoj Žižka, Praha, FFUK 2013.

Diplomová práce M.Suchého je psaná kultivovaným způsobem a vychází z logicky uspořádané pojmově teoretické analýzy. V práci jde o pokus o pohled na terorismus prostřednictvím analýzy ideologií a dospět k pochopení příčin terorismu jako fenoménu, který se aktualizovat v nových společenských rozporech současného globálního kapitalismu. Autor sleduje historickou linii terorismu v moderní době od velké francouzské revoluce až po současný globální terorismus. Zevrubně se pak věnuje pojmu ideologie a její společenskovědní kritice, a S. Žižek pro autora představuje inspirativní syntézu různých jak materiálních tak i psychologických přístupů k ideologiím. Autor pak směřuje k závěrům, jež terorismus vymezují převážně ideologicky, což je ze sociologického hlediska poměrně velkým zjednodušením, i když při svém vymezení pojmu terorismu pomocí studia odborné literatury a mediálních analýz ukazuje např. roli násilí. Zde je velký rozdíl např. historických forem teroru státního a skupinového, nebo z hlediska obětí na které se násilí orientuje (partyzáni a starší anarchismus na prelomu 19. a 20. stol útočily na vojenské cíle a na panovníky a hlavouny režimů, kdežto současný tzv. globalní terorismus útočí na bezbranné civilisty).

Určitou námitkou je následující problém. Autor setrvává ve své inspiraci Žižkem v rovině konfliktu ideologií a nezkoumá sociologicky a globálně významný problém zamýšlených a nezamýšlených důsledků těchto konfliktů - zejména současná forma terorismu má širší efekty – nejen pro subjekt, který se konfliktně vymezuje a pro ideologii mocenské kontroly elit nad skupinami, ale také pro atmosféru ohrožení, která zvyšuje nejistotu v rizikové civilizaci. Cílem terorismu je šířit strach a paniku v celé společnosti (jak na s. 22 cituje autor Šedivého). Efektem je pak posilování policejních států a režimů sledování, což destruuje dnes tak nalomenou demokracii, posiluje renesanci imperialismu a studené války a militarizaci společnosti. To by umožnilo ukázat také významné příčiny islámského fundamentalistického džihadismu – rezistencí vůči západnímu „post-imperialistickému koloniálnímu vměšování do Afriky a na Střední východ. Akce a reakce – tato logika sociálních konfliktů funguje také u všech ideologií etnicity, nacionalismu a pak vyvolává potřebu ideologického zdůvodnění nedůvěry, strachu, předsudků a stereotypů. Odtud se nelze divit selhání multikulturalismu a absenci skutečné snahy o toleranci mezi různými kulturami. Nelze ale pominout faktor nerovností a nespravedlností spojený s nekoloniálními rysy „reálně“kapitalistické globalizace, ve které až příliš silně dráždí propast mezi „vítězi a poraženými“.

Celkově práci hodnotím pozitivně, doporučuji k obhajobě s možnou klasifikací výborně.

PhDr Oleg Suša CSc
5.9.2013